

บทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
Teacher Roles in the Digital Age of Schools under the Office of
the Private Education Commission Dusit District, Bangkok

ลดาวัลย์ เจริญศิริ¹ และ เตือนใจ ดลประสิทธิ์²

Ladawan Charoensiri¹ and Tuanjai Donprasit²

^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2}Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: Ladawan0301@gmail.com¹

Received: 2022-3-23; Revised: 2022-3-30; Accepted: 2022-3-31

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 2) เสนอแนวทางส่งเสริมบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการหาค่าสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านเป็นแบบอย่างที่ดี (2) ด้านเทคโนโลยี (3) ด้านการใช้ภาษา/สื่อสาร (4) ด้านนักร้องแบบการเรียนรู้ (5) ด้านนักตั้งคำถาม (6) ด้านผู้ควบคุมคุณภาพ (7) ด้านผู้ฝึกสอนหรือชี้แนะ (8) ด้านทำงานเป็นทีม (9) ด้านนักจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (10) ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ

2) แนวทางส่งเสริมบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า บทบาทครูในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรมีแนวทางในการส่งเสริมบทบาทครู ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาเพื่อนำมาบูรณาการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรม

คำสำคัญ: บทบาทครู, ยุคดิจิทัล, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

Abstract

The objective of research is for 1) studying the character of digital aged teachers, especially teachers in school under the office of Private Education in Dusit district, Bangkok. 2) offering guidelines to promote the character of digital aged teachers in school under the office of Private Education in Dusit district, Bangkok, including managers and teachers in school under the office of Private Education in Dusit district for 295 people. The tools for data collection are questionnaire, scale assessment of the 5 levels, finding statistics by the mean and standard deviation.

The research were found that:

1) character of digital aged teachers in school under the office of Private Education in Dusit district, Bangkok has high degree in all degree contain (1) The unedifying (2) Technology (3) The use of language/communication (4) The designers of learning (5) Good at questions (6) The quality control. (7) Coaches or directs. (8) Teamwork (9) The environment for learning (10) Creative thinking for problem solving.

2) guidelines to promote the character of digital aged teachers in school under the office of Private Education in Dusit district, Bangkok, we found that character of digital aged teachers is high. The managers could promote character of teachers to leaning technology for feasibility analysis and use to maximize performance, suitable for school, integrate and create innovation.

Keywords: Teacher Roles, Digital Aged, The Office of Private Education

บทนำ

เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการศึกษาของไทยสำหรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อภาคการศึกษาและการเรียนรู้ของประเทศไทยสามารถแบ่งการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ระดับ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทั่วโลก (Global Trend) พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกจากการก้าวผ่านศตวรรษที่ 20 ถึงศตวรรษที่ 21 สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ 3 กระแส ได้แก่ กระแสการเปลี่ยนแปลงจากศตวรรษของชาวอเมริกัน (American Century) สู่ศตวรรษของเอเชีย (Asian Century) กระแสการเปลี่ยนจากยุคแห่งความมั่งคั่งสู่ยุคแห่งความยุติธรรมทั้งธรรมชาติ การเมือง และกระแสการเปลี่ยนแกนอำนาจจากภาครัฐและเอกชนสู่ภาคเอกชน (Citizen Centric Governance) หรือประชาธิปไตยแนวโน้มใหญ่ที่สำคัญของโลก (Mega Trend) ซึ่งเป็นบริบทใหม่ของโลกที่มีความสำคัญ เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้น การปฏิบัติทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับ 2 แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของ

ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมากขึ้น โดยกรอบความร่วมมือที่สำคัญที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยเป็นอย่างมากคือ การรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ระดับ 3 ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) ปัญหาที่พบบ่อยเช่นกับ เช่นความเหลื่อมล้ำ กับดักประเทศไทยได้ปานกลาง วิกฤตด้านความมั่นคง การเปลี่ยนทางครัวเรือน เช่น ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวคำถามที่สำคัญในเรื่องการพัฒนาศึกษาซึ่งคนไทยยังมีอีกหลายคำถาม เช่น หากการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ แล้ว ภายใต้สถานการณ์หรือบริบทการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การศึกษาของประเทศไทยตอบโจทย์หรือไม่การศึกษาของประเทศไทยจะผลิตเด็กประเทศที่มีรายได้ปานกลางวิกฤตความมั่นคงการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนเช่นครัวเรือนครอบครัวเดี่ยวคำถามสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาศึกษา คนไทยยังมีคำถามมากมายเช่นถ้าการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งสำหรับประเทศกำลังพัฒนาในมิติต่าง ๆ แล้ว ภายใต้จากสถานการณ์หรือบริบทของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การศึกษาของประเทศไทยตอบโจทย์หรือไม่ ศึกษาประเทศไทยจะสร้างคนไทยจะผลิตคนไทยที่พร้อมและเหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร และช่วยแก้ไขประเด็นปัญหาภายในประเทศด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นได้อย่างไร ทำอย่างไรให้เด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา ครอบครัว หรือคนไทยทั้งหมดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงก้าวเดินต่อไปร่วมกันทั้งสังคม การศึกษาจึงไม่ได้เป็นเพียงการผลิตคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานเท่านั้น ยังเป็นเครื่องหล่อหลอมคนไทยมีการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจิตใจหล่อหลอมให้คนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์ในยุคใหม่ คนไทยต้องให้ความสำคัญกับความรู้และคุณธรรมให้มากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจะต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมยุคใหม่ที่ยั่งยืน กล่าวคือ เป็นสังคมแห่งโอกาส สังคมที่เป็นธรรม และสังคมที่มีคุณธรรม โดยการพัฒนาการศึกษาอย่างพหุมิติ เน้นการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านความรู้ ทักษะ จิตใจ และสุขภาพ (Head, Hand, Heart, and Health)

รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล คือ ประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0 หมายถึง การพัฒนาประเทศด้วยนโยบายทางเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ดังนั้นต้องมีความเข้าใจ เข้าถึงจึงพัฒนาได้โดยใช้ศักยภาพของมนุษย์เป็นตัวนำ ขับเคลื่อนด้วยปัญญาคน ต้องลงทุนในมนุษย์เพื่อผลิตผลที่ดี ทุกคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน และอยู่อย่างยั่งยืน (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2560) สถานศึกษาจึงเป็นแหล่งผลิตเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนของประเทศไทย ให้มีความก้าวหน้าให้เป็นไทยแลนด์ 4.0 และยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นไทย 4.0 ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีทักษะความรู้ และความสามารถในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ มีทักษะการทำงานที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน และขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายคือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนไทย 4.0 (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

ดังนั้นบทบาทใหม่ของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีความสำคัญ และมีคุณประโยชน์กับผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้บอกความรู้ ดังที่ Marc (2010) ได้นำเสนอบทบาทครูไว้คือ ผู้ฝึกสอนและผู้นำทาง (Teacher as Coach and Guide) ในการไปถึงจุดหมายของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่

ละคนต้องการการชี้แนะแนวทาง การช่วยเหลือหรือสนับสนุน ผู้กำหนดเป้าหมายและเป็นผู้ตั้งคำถาม (Teacher as Goal Setter and Questioner) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการตั้งคำถามนำ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบ นักออกแบบการเรียนรู้ (Teacher as Learning Designer) สำหรับบทบาทครูนี้ครูจะต้องเป็นนักสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน ผู้จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Teacher as a Context Provider) การเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาวิชาจะมีสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่แตกต่างออกไป ครูจะต้องเป็นผู้ที่สามารถจัดสภาพแวดล้อมหรือบริบทให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา นั้น ๆ ได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น ผู้กวาดขันหรือผู้ประกันคุณภาพ (Teacher as Rigor Provider and Quality Assurer) บทบาทที่สำคัญของครูในยุคดิจิทัลคือการควบคุมคุณภาพอย่างพิถีพิถันโดยการประเมินผลไม่เป็นเพียงการให้คะแนนชิ้นงานเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้เท่านั้น แต่จะต้องคอยกำกับควบคุมคุณภาพของชิ้นงานจนกว่าจะมีคุณภาพในระดับสูง

สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นคือตัวผู้เรียนและครูซึ่งจะต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โทนการปรับบทบาทให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นผู้รับความรู้เท่านั้น แต่จะต้องเป็นส่วนการเรียนรู้ โดยหัวใจสำคัญของการเป็นครูในยุคดิจิทัล คือ ต้องคำนึงเป้าหมายรายบุคคลของผู้เรียนที่แตกต่างกันหลากหลาย เพื่อสอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน หากผู้เรียนยังไม่รู้ว่าตนมีความสามารถหรือมีความเก่งทางใด ครูก็ควรเป็นเพื่อนร่วมเรียนรู้กับผู้เรียนสามารถค้นความสามารถหรือความเก่งของตนเองให้เจอ จากนั้นทำตัวเป็นผู้ฝึกสอนคอยชี้แนะแนวทาง ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นท้าทาย และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน โดยต้องออกแบบการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล สามารถบูรณาการเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควบคุมคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายเต็มศักยภาพของผู้เรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่า เทียบหาขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 259 คน แล้วจึงใช้การสุ่มแบบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 แล้วนำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุป ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

บทบาทครูในยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S. D	แปลผล
1. ด้านผู้ฝึกสอนหรือชี้แนะ	3.98	0.80	มาก
2. ด้านนักออกแบบการเรียนรู้	4.29	0.64	มาก
3. ด้านนักตั้งคำถาม	4.24	0.67	มาก
4. ด้านนักจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.82	0.80	มาก
5. ด้านเทคโนโลยี	4.35	0.68	มาก
6. ด้านการใช้ภาษา/สื่อสาร	4.35	0.62	มาก
7. ด้านผู้ควบคุมคุณภาพ	4.18	0.71	มาก
8. ด้านทำงานเป็นทีม	3.92	0.79	มาก
9. ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.72	0.84	มาก
10. ด้านเป็นแบบอย่างที่ดี	4.39	0.65	มาก
รวมทั้ง 10 ด้าน	4.12	0.72	มาก

บทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม ทั้ง 10 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12 , S.D = 0.72) และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D = 0.65) ด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D = 0.68) ด้านการใช้ภาษา/สื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D = 0.62) ด้านนักออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D = 0.63) ด้านนักตั้งคำถาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D = 0.67) ด้านผู้ควบคุมคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D = 0.71) ด้านผู้ฝึกสอนหรือชี้แนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D = 0.80) ด้านทำงาน

เป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92, S.D = 0.79) ด้านนักจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81, S.D = 0.80) ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.72, S.D = 0.84) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย พบว่าบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาด้านเทคโนโลยี ด้านการใช้ภาษา/สื่อสาร ด้านนักออกแบบการเรียนรู้ ด้านนักตั้งคำถาม ด้านผู้ควบคุมคุณภาพ ด้านผู้ฝึกสอนหรือชี้แนะ ด้านทำงานเป็นทีม ด้านนักจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธาร์มีย์ สิงห์เดชาสิทธิ์ และสุชาดา บวรกิตติวงศ์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ เป็นแบบอย่างครูดี เป็นแบบอย่างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการสอน เป็นผู้เรียนรู้ไม่หยุดเพื่อพัฒนาตนเอง และเป็นครูต้องรู้จัก

2. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมบทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยจะสรุปดังนี้

1) ด้านฝึกสอนหรือชี้แนะ ครูมีทักษะในการกำกับติดตามการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูลใหม่ที่ก่อประโยชน์ให้นักเรียน และตัวผู้ค้นคว้าจะได้มีแนวการเรียนรู้-การสอนที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์สามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่สมกับเป็นครูในยุคดิจิทัล 4.0 ให้การอบรมครูเชิงปฏิบัติการ โดยจัดทั้งภายใน /ส่งเข้าร่วมการอบรมภายนอก สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน สร้างภาวะผู้นำ ผู้ตาม เพื่อครูจะได้มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น สร้างทีมงานแบบครูผู้ช่วยเพื่อนครู จัดเวทีการประชุม วิชาการ จัดอบรมภายใน ภายนอก ครูช่วยเตรียมให้นักเรียนมีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมลดบทบาทในการสอนและการให้ความรู้แก่นักเรียนโดยตรง เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำทาง ผู้ร่วมเรียนและร่วมศึกษา ไปพร้อมกันกับนักเรียน โดยครูชี้แนะแนวทาง เต็มเต็มให้แก่ นักเรียนตามบทเรียนที่วางแผนไว้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้ร่วมเรียนและร่วมศึกษา แนะนำแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปพร้อมกันกับนักเรียน กำกับติดตามพฤติกรรม การเรียนรู้ โดยครูช่วยชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหาและเติมเต็มความรู้แก่นักเรียนตามบทเรียนที่วางแผนไว้ คอยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ค้นคว้าข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ทันโลก ทันเหตุการณ์ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงก่อนนำเข้าสู่บทเรียน ครูและผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหา แนะนำแนวทางแก้ไขทั้งด้านการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ครูเป็นผู้แนะทางแก่นักเรียนมากกว่าเป็นผู้สอน จัดการเรียนรู้ที่ปรับเข้ากับความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับสุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร (2557) ได้สรุปไว้ว่า สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นคือตัวผู้เรียนและครูซึ่งจะต้องร่วมมือกับการเปลี่ยนแปลง โทนการปรับบทบาทให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นผู้รับความรู้เท่านั้น แต่จะต้องเป็นส่วนของการเรียนรู้ และ Marc (2010) ที่สรุปได้ว่า เด็กแต่ละคนต้องการ การชี้แนะแนวทางการ

ช่วยเหลือที่แตกต่างกันออกไป โดยครูจะต้องกำกับติดตามการทำงานและความก้าวหน้าในงานของผู้เรียน และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการคอยตั้งผู้เรียนให้กลับมาอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมด้วยวิธีการตั้งคำถามและข้อเสนอแนะ

2. ด้านนักจิตสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ครูส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างมาก เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ครูก็จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไปพร้อมกับผู้เรียนด้วย อำนาจความสะดวก สร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนอย่างปลอดภัยและเพียงพอเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน มากกว่าการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียวเป็นประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน ครูสร้างแนวปฏิบัติในการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 จัดหาเครื่องมือ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หาสิ่งใหม่ ๆ มีนวัตกรรมที่ทันสมัยเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในยุคดิจิทัล และให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ยอมรับกระบวนการทำงานของผู้เรียนไม่ปิดกั้นความคิดของผู้เรียน สร้างระบบที่สนับสนุนภายในบริบทของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้เป็นทีม สร้างแนวปฏิบัติในการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 จัดหาเครื่องมือ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Wagner (as cited in Sanrattana, 2013) ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ครูไทยยุคใหม่ควรนำกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา และรักษิต สุธิษพงศ์ (2560) ได้สรุปไว้ว่า ครูในยุคดิจิทัล ต้องมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตลอดจนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3. ด้านการทำงานเป็นทีม ครูจัดการการสอนแบบโครงงาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบร่วมมือกันระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับนักเรียนเพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตัวเอง ครูมีทักษะการทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายและสื่อและการนำผู้อื่น เข้าใจถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน ให้คุณค่าของการมีส่วนร่วมกันของทุกคนในทีม ทำงานร่วมกับทีมที่มีสมาชิกหลากหลายได้ ครูทำงานร่วมกันแบบบูรณาการข้ามวิชา โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าใจถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน ให้คุณค่าของการมีส่วนร่วมของทุกคนในทีม ครูสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนที่ดีในการทำงาน มีขั้นตอนในการทำงานของแต่ละทีม มีการเปิดโอกาสให้ทีมงานเสนอแนวคิด ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เคารพการตัดสินใจที่ถูกของผู้ร่วมทีมให้ความไว้วางใจของกันและกัน ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐบาล กรรมการสถานศึกษาและนักการศึกษา จัดการเรียนรู้แบบมวลชน การเรียนรู้และร่วมมือผ่านเครือข่ายสังคม สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2557) ได้สรุปไว้ว่า การทำงานและการเรียนรู้กันและกันเป็นทีมของครูเรียกว่า Professional Learning Community (PLC)

คือ หลักการสำคัญสำหรับชีวิตครูสมัยใหม่ต้องทำงานเป็นทีมและเรียนรู้เป็นทีมโดยกระบวนการเรียนรู้ครูต้องปรึกษาหารือกันตั้งแต่เริ่มต้องวางแผน โดยสรุปบทบาทครูในศตวรรษที่ 21

4. ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ครูออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน การเป็นผู้อยากรู้อยากเห็นและมีจินตนาการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้ทักษะการคิดนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในชั้นเรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทางไอที ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม ร่วมมือกันกับนักเรียนในการแก้ปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ระหว่างเรียน สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การเป็นผู้อยากรู้อยากเห็นและมีจินตนาการ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนครูแก้ปัญหาการบริหารชั้นเรียนเชิงบวก ร่วมมือกับนักเรียนแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นจากการยอมรับของครูและนักเรียน ครูส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนทุกคน ส่งเสริมความเป็นเลิศทางนวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนตามความสามารถเป็นรายบุคคลให้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข (2557) ได้สรุปไว้ว่าครูจะต้องมีทักษะ 7C ซึ่ง เป็นทักษะที่ได้จากการวิเคราะห์สิ่งที่ครูต้องปฏิบัติและพึงมี ในการนำนวัตกรรมไปใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า บทบาทครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ด้านที่ต้องได้รับพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในระดับที่สูงขึ้นได้แก่

1. ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ บทบาทครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับที่ต่ำจากด้านอื่น

2. ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรมีการนำข้อชี้แนะการพัฒนาบทบาทครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับใช้ในสถานศึกษาให้พัฒนา และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ควรมีการการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทครูในยุคดิจิทัล ในสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ ทั้งในระดับเขตพื้นที่ จังหวัด ภาค และประเทศ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ บทบาทครูในยุคดิจิทัล ในระดับสังกัดอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาในยุคดิจิทัล ในสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2559). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(2), 344-355.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ใน ศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สิตารัตน์ สิงห์เดชสิทธิ์ และสุชาดา บวรกิตวงศ์. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพ. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 12(4), 695-707.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). *บรรยายเรื่อง “Thailand 4.0 กับอนาคตประเทศไทย”*. ณ โรงแรมรามารการ์เดนส์, วันที่ 3 มิถุนายน 2560.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Marc, P. (2010). *Educational Technology for School Leaders*. California, United States of America.
- Sanrattana, W. (2013). *A new paradigm for education: Case studies toward the 21st century*. Bangkok: Thipayawisut.